

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 4. julija.

Dež je močno ohladil ozračje. Zlasti jutraj in zvečer je prav sveže, posebno še, kadar zapiha sever. Današnje jutro je bilo prijetno hladno in jasno, tako jutro, da človeka kar že zgoda izvoli od doma na jutranji sprehod. Marsikak naš meščan si ne da da zdaj poleti vzeti veselja, da ne bi pihel proti Rožniku, tja čez Sišenski hrib, na Grad ali pa na Golovec, pred službo, ko je še lepo hladno in se prijetno hodi. Sonce pa že zgoda dopoldne začne pošteno greti, okrog polne postane že prav vroče. Po kosilu, ob najbolj vročih dnevnih urah ožive kopališča. Za ljudi po uradih in po raznih službah v lokalih sredi mesta prihajajo seveda v pošto najbližji kopalni kraji — Ljubljana, kopališče SK Ilirije, Kozleja, za »kole-sarje« tudi Sava. Na Savi je zdaj pravi kopalni paradiž; zlasti mladine, ki ima zdaj, ko so nastopile počitnice, časa več kot dovolj, se nabere neverjetno veliko. Nekateri se odpravijo od doma že kar zgodaj jutraj ter ostanejo pri vodi prav do večera. V bližnjem bufetu pokosijo opoldne, da jim ni treba hoditi domov na kosilo. Društine je dovolj in to prijetne in veselo, dolga časa tam ne poznajo. Dan mine kakor bi mignil, včasih se človeku zdi še prekratke. Kar na lepem se sence začno daljšati, voda postane mrzlejša, treba se je odpraviti proti domu. Drugi dan pa spet isti spored. Res fletno je takole brezskrbno življenje! Vsa si ga ne more privoščiti, čeprav bi si ga tudi rad.

Hud požar na našem Barju

Ponoči od nedelje na ponedeljek je nenadoma nastal hud požar v Črni vasi. Goreti je pričelo posetniku Jakobu Remžgarju v Črni vasi števila 43. Ognjeni zublji so objeli gospodarsko poslopje in hlev. Ogenj se je širil z izredno naglico, ker je na nesrečo prav ta čas pihal močan veter. Na mah je bilo v plamenih vse gospodarsko poslopje, tako da niti ni bilo mogoče rešiti iz hleva živine, ki je v smrtni strahu žalostno mukala. Na pomoč so sicer takoj prihiteli poklicni in barjanski prostovoljni gasilci, vendar poslopja niso mogli rešiti, ker niso na kraju požara dobili vode za gašenje, posročilo pa se jim je le, da so pred nesrečo obvarovali stanovanjsko hišo ter kozolec. Požrtovni gasilci so svojo samaritansko dolžnost opravili v polni meri.

Gospodar, ki je prvi prihitel reševati, je sicer s tveganjem pogumom poskušal živino rešiti, bilo pa je že prepozno, ker se je tik pred njim zrušil strop v hlevu ter pokopal pod seboj vso živino. Gospodar je dobil hude opekline po životu. Požar je napravil škodo za približno 30.000 dinarjev. Sodijo, da je tudi ta požar zanesla zločinska roka.

Borec za našo severno mejo odlikovan s Karadjordjevo zvezdo z meči

Ko so pred 20 leti vihrali boji na naši severni meji, so se mnogi izmed takratnih borec, večinoma prostovoljci, prav junaško ponašali pred sovražnikom. Zaradi izredne hrabrosti so bili mnogi odlikovani z zlatimi in srebrnimi kolajnam, ter celo z najvišjim odlikovanjem: Karadjordjevo zvezdo z meči.

Eden izmed teh odlikovancev je tudi redni član Legije koroških borec v Ljubljani, tovariš Ivan Brinskele, čevljarji mojster, stanujoč v Florjanski ulici v Ljubljani, ki se je pred 20 leti prav posebno odlikoval v borbi za Črno, Kotle in Guštanj. — V dokaz priznanja mu je bila z ukazom Nj. Vel. kralja Petra II. podeljena Karadjordjeva zvezda z meči. To visoko odlikovanje je prispelo tle dni preko mestnega poglavarstva na glavni odbor Legije, ki je odlikovancu priredil skromen, toda prisrčen večer.

V društveni pisarni Legije so se zbrali člani glavnega odbora z odborom krajevne organizacije v Ljubljani, da prisostvujejo slovesni izročitvi visokega odlikovanja tovarišu Brinskeletu.

Predsednik Legije, polkovnik v p. g. Viktor Andrejka, je z izbranimi besedami pozdravil odlikovance ter mu v dokaz najvišjega priznanja pripel na prvi red Karadjordjeve zveze z meči in mu obenem izročil tudi diplomu, ki je prispela z visokim redom.

V kratkih potezah je očrtal nadalje junaštvo odlikovance, pomen tedanjih dogodkov in pa skromnost našega današnjega slavljenca, ki se ni boril za visoko odlikovanje, temveč za to, da bi živeli bratje po srcu in krvi v svoji lastni, močni, narodni državi.

Besede predsednika so globoko dojmile srca navzočih bivših borec, ki so nato z res tovariško iskrenostjo čestitali tov. Brinskeletu kot vitezu Karadjordjeve zveze.

Poudaril je nadalje ljubezen bivših borec do svoje domovine ter izrazil tudi upanje, da domovina ne bo pozabila svojih zaslužnih sinov.

Prisrčna slovesnost se je končala z zagotovitvijo, da bodo bivši borci kot nekdanji, tudi v bodoče čuvali svojo zemljo.

Nocoj bodo spet goreli kresovi

Nocoj bodo po naših gričih in hribih, pa tudi po ravnini spet zagoreli veseli kresovi na čast slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu. Marsikje bo kresovanje združeno s priložnostnimi nagovori, s petjem, z godbo in z umetnim ognjem. Tam za Bežigradom pa bo to praznovanje seveda še prav posebno slovesno; praznovali bodo tudi jutri, na god teh dveh svetnikov, farnih patronov, še ves dan.

Spet nas bodo obiskali ameriški rojaki

Dne 28. junija se je v Newyorku vkrcala na ladjo že druga skupina naših izseljencev. Tudi oni potujejo z »Normandijec«; odpotovali so v sredo. Dne 3. julija so izseljenci že prispeli v Le Havre, zdaj pa potujejo z vlakom čez Pariz, Basel in Nemčijo k nam. V Ljubljano se bodo pripeljali v sredo dopoldne ob devetih z gorenjskim brzovlakom. Večji del v tej skupini tvorijo Slovenci.

Novi grobovi v L ubljani

Umrli je po krajši bolezni gđ. Marija Černetova, sestra gđ. Josipine Černetove, blaginje, ženske v Jugoslovanski tiskarni. V Ljubljani sta umrla tudi gospe Jerica Simčič, vdova po revidentu drž. troš. v pokouju, ter inž. Miroslav Ulych, inšpektor TPD v pokouju.

Silvester Kranjc na svoji zadnji poti

Davi ga je v Mariboru obesil krvnik Hart

Maribor, 4. julija.

Danes jutraj je končal na krvnikovi vrvi svojo bedno življenje roparski morilec Silvester Kranjc iz Zetava pri Črni. Kakor smo že poročali v »Slov. Domu«, je bila prošnja za pomilostitev odbita ter odločeno, da se nad njim izvrši smrtna kazen. Krvnik Hart je prišel s svojim pomočnikom v Maribor že v nedeljo zvečer, prenočil v jetnišnici ter je včeraj vse pripravil za svoj žalosten posel na kazniški dvorišču. Včeraj dopoldne so Kranjcu proglasili izvršitev smrtni kazni. Ob 11 dopoldne so se zbrali v pisarni jetnišnice člani sodnega senata, ki je Silvester Kranjc obsodilo na smrt, državni pravdnik dr. Hojnki, frančiškanski katehet p. Bajuk ter branilec obsodjenca dr. Mühleisen. Kranjc so pripeljali pred sodni dvor močno vklepanega. Predsednik senata dr. Turato mu je prečital odločbo ministrstva pravde, e katero se njegova prošnja za pomilostitev zavrača, ter mu je sporočil, da bo naslednje dni izvršena nad njim ob 6 jutraj smrtna kazen. Kranjc je sprejel to vest popolnoma mirno, niti trenil ni z očmi. Nato so mu pazniki odkovali težke verige, s katerimi je imel spete noge, ker je pred nekaj meseci pripravil v jetnišnici upor ter je skušal pobegniti z morilecema Pintaričem in Kodrom na ta način, da so hoteli ubiti dva paznika. Izročili so ga nato v varstvo orožnikom, ki so ga stražili vso noč v celici št. 38, v kateri preživljajo v mariborski jetnišnici na smrt obsojeni svojo zadnjo noč.

Pravici je zadoščeno

Maribor, 4. julija.

Davi ob 6 je tenko zapel najmanjši zvon s stolpa frančiškanske bazilike. Naznanil je, da se v tem trenutku poslavlja s sveta človek, katerega je pravica obsodila na najhujšo kazen — na smrt na vešalih. Silvester Kranjc je plačal svoj dolg, ki si ga je bil nakopal na vest, ko je umoril zaradi borih 2000 dni posestnika Petra Korošo. — Poslednjo noč je Silvester Kranjc preživel mirno in zbrano. Včeraj opoldne si je naročil kosilo pečenko in solato, cigarete in četrt litra vina. Po obisku spovednika g. Petra Bajuka je kazal vso spokornost ter se lepo pripravil na smrt. Napisal je tudi več poslovnih pismen. Vso noč ni zadel, pač pa je bdel in mirno čakal na smrt. Jutraj je pil čaj z limono ter nato v molitvi z duhovnikom pričakoval usodne ure.

Ob 6 jutraj se je nabralo pred vzhodom v jetnišnico okoli 100 ljudi, ki pa jim vstopa niso dovolili. Pazniki so pustili skozi vrata samo ena-natega sodnika dr. Kežarja, državnega pravdnika Košenina, zdravnika dr. Pogurja ter nekaj orožnikov in policijskih uslužbencev. Takoj za njimi so se vrata zaprla. Točno ob šestih so pripeljali Silvestra Kranjca iz njegove celice na dvorišče. Roke je imel zvezane na hrbtu. Vodila sta ga dva paznika, pred njim je šel spovednik, spredaj in zadaj pa orožniki. Eskorto je vodil policijski paznik g. Sand, ki je naznanil prihod obsojenca. Sodnik je Silvestra Kranjca vprašal, če ima še kakšno željo. Kranjc je odgovoril, da je nima. Se enkrat je nato poljubil križ, za tem pa mirno stopil pod vislice. V 11 minutah je po izjavi zdravnika nastopila smrt. Krvnik Hart si je slekel rokavice ter jih vrgel pred noge ob-

Zagonetna tatvina državnih kolkov za 317.000 din

Maribor, 4. julija.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se razvzrojava danes skrivnost velikega vzloma v davčni urad v Ptuj, ki je bil izvršen v letošnji Silvestrovi noči. Takrat so odnesli drzni vlomilci kolke v vrednosti 317.290 din. Za vlomilce dolgo časa ni bilo sledu. Naenkrat pa so se pojavili ukradeni kolki v Zagrebu. Zagrebška policija je potom poizvedb ugotovila, da prodaja trafikant Brglez Ivan raznim drugim trafikantom v Zagrebu kolke, ki jih ponuja pod ceno. Brglez je potem priznal, da mu prinaša kolke vsak teden Franc Krašovec. Policija je postavila v Brglezovo trafiko zasedo in Krašovec so res prišli. Krašovec je do tedaj prodal Brglezu že za 120.000 din kolkov. Trafikanta in dobavitelja kolkov so potem spravili v Ptuj, vendar vlom tam še ni bil pojasnjen. Tudi potem, ko ju je vzel v roke preiskovalni sodnik, ni prišla stvar naprej.

Krašovec Franc, 37 letni čevljar iz Maribora, priznava, da se je 13. januarja t. l. seznanil na postaji Pragerko z nekim nepoznanim moškim, s katerim sta se peljala skupaj v Zagreb ter sta se med potjo dogovorila, da bo Krašovec zanj prodajal trafikantom kolke, zato pa bo prejemal posebno provizijo. Krašovec je potem našel trafikanta, 46 letnega Ivana Brgleza, ki je bil pripravljen kupovati kolke po znižani ceni, dasi je gotovo vedel, da so kolki ukradeni.

Krašovec in Brglez se zagovarjata danes pred

sojencu, stopil pred sodnika ter dejal: »Pravici je zadoščeno.«

Cez pol ure so sneli truplo z vešal ter ga položili v krsto. Zena pokojnega Silvestra Kranjca ni prišla k izvršitvi obsodbe, čeprav je bila obveščena.

Zadnja justifikacija je bila izvršena v Mariboru 24. julija 1935, ko je krvnik Hart obesil na smrt obsojenega Viktorja Juharta.

Se v zadnjem trenutku pred izvršitvijo smrtni obsodbe nad Silvestrom Kranjcem so imeli upanje, da bo prišla pomilostitev, kajti branilec je Kranjcu sporočil, da je telefonično zapisal za pomilostenje. Pred justifikacijo pa so se enkrat telefonično vprašali na pošto, če je morda prišla pomilostilna brzojavka. Ker pa je bilo tudi to upanje zaman, so morali pravici zadostiti.

Policija bo strogo kaznovala kršilce cestno policijskega reda

Ljubljana, 3. julija.

Z vedno naraščajočim prometom vseh vrst vozil postaja nevarno za imetje in življenje prebivalstva vsak dan večja. Zgovoren dokaz za to so prometne nesreče, ki se dan za dnem dogajajo po Ljubljani in na deželi.

Kljub temu, da imamo predpise, ki urejajo ves cestni promet, se dnevna opaža, da se prebivalstvo ne drži teh predpisov, bodisi iz malomarnosti, bodisi iz nevernosti. Ves promet je zaradi tega oviran in ogrožen. Posebno malomarni so v izvajanju prometnih predpisov vozniki, ki vozijo po levi strani ali sredi ceste, na vozovih, pušajo svojega vozila brez nadzorstva na cesti, ponoči svojih vozil ne osvetlujejo z lučjo in nimajo na vozilih predpisane reflektorne stekla. Kolesarji vozijo vstric, drve brezobzirno po ozkih ulicah in klanjih, nimajo luči ne reflektorne stekla na kolesih. Vozači motornih vozil se tudi tam, kjer širina in ustroj ceste ne dopuščata hitre vožnje, in pri vožnji ekoli naselja ne drže predpisov o dovoljeni brzini, preoblagajo svoja tovorna in osebna vozila, ne zasenčijo pri srečavanju in pri vožnji ekoli mesta žarometov, ne dajejo pri prehitavanju potrebnih znakov ter na križiščih ne posvečajo dovolj pažnje ostalemu prometu. Pešci korakajo brezskrbno dovolj po sredi ceste, posamezno ali v grupah, se ne zmenijo za varnostne signale, hodijo čez ceste, kakor bi se jim sanjalo, ne upoštevajo za pešce označenih prehodov, postajajo v grupah sredi ceste in se tam razgovarjajo ter z vsem tem svojim nepravilnim ravnanjem ogrožajo ne samo svojo osebno varnost, temveč tudi ves ostali promet.

V stremeljenju, da se napravi vendar že enkrat red na cestah v Ljubljani in po deželi, je uprava policije naročila vsem svojim organom, da vse kršilce prometnih predpisov brezobzirno prijavijo zaradi kaznovanja. Prebivalstvo se v lastnem interesu opozarja, da se točno drži predpisov cestnega reda, ker bodo sicer kršilci najhujše kaznovani.

Naročajte in širite »Slovenski dom«!

mariborskim malim senatom čisto v skladu z zagovorom, ki sta ga podala pred preiskovalnim sodnikom. Razprava ob času poročila traja.

Krašovec je bil danes obsojen na 15 mesecev robitve in na 1200 din denarne kazni, v primeru neizpolnitve pa še na 20 dni zapora, ter na izgubo častnih pravic za tri leta. Brglez je dobil šest mesecev strogega zapora in je bil poleg tega obsojen še na 600 din denarne kazni, v primeru neizpolnitve še na 10 dni zapora, ter na 2 leti izgube častnih pravic. Oba sta razen tega obsojena še na solidarno povrnitev škode državi.

Pravilno tolmačenje uredbe o ureditvi kmečkih dolgov

Belgrad, 3. jul. Na podlagi čl. 56. točka 2 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov je pravosodni minister v sporazumu s finančnim, kmetijskim in trgovinskim ministrom izdal avtentično tolmačenje čl. 3. točka 7 omenjene uredbe. Določbe čl. 3. točka 2 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov se nanašajo na vse menične terjatve Narodne banke kraljevine Jugoslavije brez ozira na to, ali je menico Narodna banka prejela v eskont ali reeskont. Za te dolgove velja odlok Narodne banke, ki je bil sporočen pravosod. ministru 9. junija 1939, da se po menicah, eskontiranih ali reeskontiranih pri Narodni banki s podpisom kmetov, menica po katerih je dolg nastal pred 20. aprilom 1932, odpusti 25% glavnega dolga in da se obrestna mera od preteklih rokov zmanjša na 8% vsem dolžnikom, na katere bi se uredba o likvidaciji kmečkih dolgov nanašala, če menice niso eskontirane ali reeskontirane pri Narodni banki. Tako zmanjšani dolgi morajo dolžniki plačati Narodni banki v mesečnih ali letnih obrokih v roku 5 let, računajoč od 1. septembra 1939. Eksekutivno vplačilo po tem naštetu se bo zahtevalo od dolžnikov-kmetov samo v primeru če se pokaže, da podpisniki na menicah, ki niso zaščiteni z uredbo, ne bi mogli plačati.

Na podlagi čl. 56. točka 2 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov in v sporazumu s finančnim, kmetijskim in trgovinskim ministrom, je pravosodni minister izdal tole avtentično tolmačenje čl. 36 točka 2 omenjene uredbe: Materialni položaj dolžnikov in upnikov se ocenjuje po njihovem premoženjskem stanju na dan 26. septembra 1936.

Starček si iz obupa vzel življenje

Sv. Ana v Slov. gor., 3. julija.

V Zgornji Rečici pri Sv. Benediktu v Slovenskih gorah se je odigral 1. julija žalosten dogodek. Posestnik Stajnik Ludvik je izvršil samomor tako, da si je z lovske puške prestrelil glavo.

Pri Stajnikovi so že dalj časa vladale težke razmere. Stari Stajnik je bil s svojim našilnim zetom v stalnem nesoglasju. Gospodaril je na posestvu še kljub svojim 72. letom Stajnik, kar pa zetu ni bilo po godu in je že večkrat zahteval izročitev posestva. Ker se mu želja ni izpolnila, je tista večkrat dejansko napadel. To se je primerilo tudi preteklo sredo, da je moral nevarno poskodovali starček iskati zdravniške pomoči in ob tej priliki tudi vložil tožbo proti svojemu zetu Vajngerlu. V soboto dopoldne, ko je bil sam doma, pa je Stajnik odšel v svojo spalnico, se umil, obril, naposled prižgal še blagoslovljeno svečo, nato pa se s puško ustrelil v glavo, ki mu jo je popolnoma razmesarilo, da je obležal mrtel.

Z nesrečnim starčkom sočustvujejo vsi va-

ščani.

Sport v zadnji minuti

Nov svetovni rekord v vztrajnostnem plavanju je postavil na Jelovstone-riveru v Montani med krajema Bilings in Glendive Clarence Giles. Giles je plaval 288 milj daleč. Prejšnji rekord je postavil leta 1933 z 281 miljami na reki Parana Pedro Candiotti. Giles je preplaval 288 milj v 77 in pol urah. Severnoameriški rekord ima Charles Zimmy s 147 miljami. Plaval je ta rekord v reki Hudsonu.

Profesionalni teniški turnir, na katerem so na stadionu Roland Garos v Parizu sodelovali najodličnejši svetovni profesionalni teniški igralci, bo danes zaključen. Prvenstvo gospodarji si je osvojil Amerikanec Donald Budge, ki je v finalu premagal Ellswortha Vinesa s 6:2, 7:5 in 6:3. Cochet in Ramillon pa sta premagala Tildena in Stoeffena z rezultatom 8:6, 6:3, 4:6, 7:0, 6:1.

Na meddržavni lakoatletski tekmi med reprezentancama Francije in Nemčije v Münchenu, je bilo postavljenih nekaj prav dobrih rezultatov. Tako je na 100 m zmagal Nemeec Neekermann s časom 10,6 sek. na 200 m Scheuring 21,1 sek. na 800 m Harbig 1 min 50 sek 30, na 400 m Helm 49 sek, kopje je vrgel Busse 68 m 64 cm, v teku na 1500 metrov pa je zmagal Nemeec Kandle. Francoska reprezentanca se je v Münchenu odrezala proti pričakovanju dobro.

Skrivnost smrtne megle

Taktika čakanja tega človeka je detektivu ugajala čez dalje manj.

»Rad bi zajtrkoval,« je dejal tiho, ker je točno vedel, da bo sedajle nastopilo tisto neizogibno.

»Z zajtrkom bomo takoj postregli, čim bo ta račun poravnal,« se je čul mirni in odločni odgovor.

Devorny je mimogrede opazoval njegove negovane nohte na prstih.

»Plačal bom jutri. Prav danes bo šla bolj trda z denarjem.«

»To ste povedali že včeraj in predvčerajšnjim,« je neusmiljeno pribil plačilni. »Mi predložimo račun trikrat. Tretjič pa je obenem zadnjič.«

Devorny je prekrizal nogi in si prižgal novo cigareto.

»Nikar ne zbijajte šal,« je dejal resno. »Jutri morate imeti denar. Do takrat bodo pač...«, naglo je preštevaj, — ena, tri, štiri — bodo pač štirje kovčegi zadostovali kot zastava za smešno majhen znesek.«

Plačilni je odmajal z glavo.

»Kovčegi ne zadostujejo, sir. Včeraj smo si dovolili pregledati vsebino teh kovčegov.« Na mah se mu je spatil obraz.

»Same opeke so v njih! Bi mogli morda to pojasniti?«

Devorny se ni dal spraviti iz tira. Sladko se je nasmejal.

»Zbiram opeke,« je dejal brezskrbno. »Med njimi so dragoceni kosi...«

»Sir!« je zakričal plačilni, a njegov obraz je postal od besa krvav. »Mislite, da bom tej bajki celo verjel?«

»Ni nikakor nujno,« se je vtaknil Devorny, vljudno vmes.

8 »Zahtevali ste pojasnilo, pa sem vam ga dal. Če pa vi verjamete, konec koncev vaša stvar...«

»Sir!« je prekinil detektiva. »Boste plačali ali ne?«

»Jutri — da.«

»In danes?«

»Danes ne,« je odvrnil Devorny odločno in se dvignil, da bi bil pripravljen za vsak slučaj.

Bil pa je tudi zadnji čas. Drugi natakari in hišni sluga sta menda že čakala na podobno geslo. Stopila sta noter in se pomikala z mrkami obrzli vedno bližje, da bi Devornju odrezala dohod do vrat. Natakari je bil majhen in šibak, zato pa je bila toliko bolj polna postava hišnega sluga. Previdno si je zavihal rokave na rokah in pokazal mišice, ki so bile kot nalašč take, da so lahko z grozo napolnile srce slehernega, ki bi se mu postavil v bran. S tem delom si je dal precej čas opraviti, prav kakor mačka z miško, ko točno ve, da ji plen ne more uiti.

»Poišči si prostor, kjer boš ležal,« je rohnel. Rogajoč posmeh je spremljal te besede.

Devorny pa je še zmerom v elegantni drži slonel na mizi in se delal, kakor da ničesar ne sliši niti ne vidi. V njegovem žepu je ždel kot zmerom brovning, toda takrat mora opraviti detektiv vse brez njegove pomoči. Sicer bi bila igračka, če bi vse te tri ljudi držal s samokresom v primerni razdalji od sebe, toda kaj bi s tem dosegel? Po vsej verjetnosti so tukaj poznali grofa. Preveč odločen nastop bi prav gotovo izzval sumnjn, in potem bi bila vsa zamenjava vlog brezuspešna. Ne, bo že moral pustiti, da bo padlo na njegovo glavo nekaj udarcev. Spet pa se ne sme pustiti preveč pretolči, ker se bodo sicer njegove brke odlepile in s tem odkrile vso prevaro.

Kot blisk so žvigale te misli Devornju po glavi. Hip nato se je stisnil in hitro skočil v stran. Z zadovoljstvom je slišal, kako je njemu namenjena pest udarila z vso silo ob mizo ter je sluga od bolečin in besa kar tulil.

Oba natakarija, ki sta se razljutila zaradi ponesrečenega udarca njunega zaveznika, sta planila nad navideznega grofa. Devorny je moral mirno požreti nekaj udarcev. To je pač žalibog spadalo v program. Sicer pa — rajši deset udarcev od teh dveh, kot pa enega samega od orjaškega sluga.

Toda! Glej, že se je pojavil spet na bojišču kot Herkul zgrajeni orjak. Njegova desnica je bila na vsak način že neuporabljiva, toda za toliko groznejše se je dvigala skozi zrak njegova levica. Devorny je z muko zadrževal moža od sebe in moral sprejemati čezdalje bolj pogostne udarce onih dveh, ne da bi se količkaj branil. Postalo je že nevarno. Čas je že bil, da naredi vsemu konec.

Spretno je Devorny odbil udarce sluga in skoro v isti sekundi je zadela njegova pest z vso silo v želodec debelega plačilnega. Brez besede se je ta sesedel na tla.

»Že dolgo si me dražil in jezil,« je zaklical detektiv. »Bil je sicer prepovedani udarec, toda prav tako je prepovedano, da bi trije kot bokarji zblijali četrtega na tla.«

Debeluh se je stokajoč zviljal po tleh. Ostala dva sta stala ob njem. To priliko je Devorny izrabil. Z enim skokom je bil pri vratih ter stekel nato skozi hodnik, ki je bil pokrit s preprogami.

Glasne psovke so mu povedale, da ga zasledujejo. Vsa hiša je bila pokonci. Od vseh strani so dirjali natakarija. Toda Devorny je že bil mimo njih, preden so se zavedli, kaj se dogaja. Med tekom si je uredil obleko, si pogladil lase. Napolnito je moral izgledati, sicer bo beg na cesti nemogoč.

Od tu in tam

Poseben proglas so izdali muslimanski narodni poslanci in senatorji iz Bosne in Hercegovine ob priliki izvolitve ministra dr. Džaferja Kulenovića za naslednika pokojnega dr. Spaha. V proglasu pravijo, da bo tudi novi šef bosansko muslimanske skupine v JRZ delal po programu, kakor ga je začel dr. Spaho. Muslimani bodo ostali zvesti člani JRZ in odločno podpirali vladno Dragoje Cvetkovića, zlasti pri njenem delu za sklenitev sporazuma s Hrvati. Končno pravi proglas, naj bi bila smrt dr. Spaha priložnost, da se muslimansko ljudstvo v Bosni in Hercegovini še bolj strne v delu za dobro naroda in države. Dr. Kulenović je bil dolga leta zvest sodelavec dr. Spaha. Za poslanca je bil prvokrat izvoljen l. 1921. Minister je postal jeseni l. 1937 po odstopu dr. Šefkije Behmena. Kot minister brez portfelja je večkrat nadomestoval dr. Spaha. Dr. Kulenović je bil tudi od petih ministrov, ki so podali februarja ostavko in s tem povzročili padec vlade dr. Stojadinovića. Po poklicu je dr. Kulenović odvetačnik.

Odbor osrednjega tajništva delavskih zbornic je imel sejo v nedeljo v Novem Sadu. Sklenjeno je bilo, da bo kongres vseh delavskih zbornic 22. in 24. septembra v Belgradu. Dalje je odbor razrešil dolžnosti tajnika osrednjega tajništva Dragoslava Milojevića in poveril do kongresa to dolžnost tajniku glavnega odbora Jugorasa Zariju Popoviću. Poleg tega bo poseben odbor izvršil pregled vsega dosedanjega poslovanja osrednjega tajništva delavskih zbornic, nakar se bo poročilo o tej preiskavi obravnavalo na kongresu.

Najmočnejša prosvetna organizacija v Bosni je »Prosveta«, ki ima svoj sedež v Sarajevu. Podobno kakor hrvaška Seljačka Sloga med Hrvati se je tudi »Prosveta« vrgla na to, da širi med bosanskimi Srbi izobrazbo v prvi vrsti s prirejanjem tečajev za nepismene. V ta namen je izdala več učbenikov, ki jih je zastopal razdelila med nepismene. Dalje ima organizacija več dijaških domov in 291 knjižnic v raznih krajih. Vsega premoženja ima za 13 milijonov dinarjev, kajti ustanovljena je bila še pred svetovno vojno in je imela vedno veliko število podpornih članov in mecenov v vrstah Srbov.

Treznostni kongres se je v nedeljo začel v Sarajevu. Zbrali so se zastopniki vseh jugoslovanskih treznostnih organizacij, med njimi tudi odposlanstvo ljubljanske protialkoholne zveze. Zborovalci so sestavili spomenico, v kateri prosijo oblasti in javnost za pomoč pri boju proti alkoholu zlasti med mladino. Obenem predlagajo, naj bi se uklenile vse datjave in trošarine na sadje in brezalkoholne proizvode, obenem pa pospeševala proizvodnjo brezalkoholnih pijač. Nasprotno pa naj se povečajo trošarine na alkoholne pijače, da bi se proizvodnja omejila.

Hišo so zažgali dvema morilecema razjarjeni kmetje iz vasi Pojenik pri Bjelovaru. Ker je bilo proščenje, se je zbralo na prostoru pred cerkvijo mnogo ljudi. Med njimi je bil tudi Mijo Debelić, ki je začel iz prešernosti streljati s samokresom v zrak. Ko so ga nekateri prijatelji posvarili, se je razjezil. Zato je vaški vodja »Seljač-ke zaščite« ukazal svojim članom, naj Mijo razorože. Ko je hotel vodja Črnić Miju vzeti samokres, mu je skočil za hrbet Mijev brat Ivo in mu zasadi nož v hrbet. Ko so ljudje videli ranjenca na tleh, so skočili nad brata Debelića ostali. Vnelo se je pravo klanje in streljanje. Mijo je večkrat ustrelil in ubil tudi predsednika krajevnega HSS Galovića. Ko so kmetje to videli, so stekli za morilecema, ki sta pobegnila proti gozdu. Ker ju niso dohiteli, so ljudje planili proti njuni hiši in jo zažgali. Zgorela je do tal, a morilec so kmalu nato prijeli orožniki.

Z nenavadno samopašnostjo ima zadnje tedne veliko opravka belgrajska občina. Pred nekaj meseci se je ugotovilo, da je občinski svetnik Mismović zgradil hišo, za katero od mesta ni dobil gradbenega dovoljenja. Takoj nato se je izvedelo, da je enako storila tudi neka tovarna. Ta doganjanja so opozorila mestno gradbeno nadzorstvo, da se je začelo zanimati še za druge stavbe, ki so bile zgrajene v zadnjih letih. Preiskava je dala porazne rezultate. Velika večina hiš je višja kakor je bilo dovoljeno, ena med njimi je celo zavzela del pločnika. Drugod je lastnik dal sezidati popolnoma drugačo hišo, kakor pa je to dovoljeval od občine odobreni načrt. Sedaj si na občini belijo glave, kako bi to vprašanje uredili. Vseh hiš ne morejo ukazati podreti, pa čeprav so nekatere zidane čez regulacijsko črto.

Hrvaški pomorci še vedno zahtevajo novo kolektivno pogodbo. Nedavno je Zveza lastnikov ladij objavila, da odklanja zahtevo po novi kolektivni pogodbi, ker bi s tem prevzela nase ogromna denarna bremena. Pomorci pa odgovarjajo, da številke Zveze ne drže, pač pa hoče Zveza porabiti sedanjo priliko in urediti neke nelepe račune z nekaterimi posamezniki. Prav tako Zveza ni hotela pristati na začetek pogajanj, čeprav so pomorci pravilno odpovedali staro pogodbo in najavili pogajanja, kakor to velevala določila stare kolektivne pogodbe. Pomorci ponovno predlagajo pogajanja za 10. julija v Splitu.

Strela je udarila med gledalce konjskih dirk v Bjeljini v Južni Srbiji. Med tem, ko se je program odvijal naprej, se je nenadoma zblažilo. Nepričakovano je udarila strela in se kot goreč trak potegnila čez vso množico. Vsi gledalci so čutili sunek v glavo, toda le deset jih je padlo nezvestnih na tla. Osem se jih je takoj spet prebudilo, pač pa je nek vojak obležal mrtve, drugi pa je bil ožgan po vsem životu in bo po vsej verjetnosti podlegel. Ko so se dirke nadaljevale, se je pa zgodila ponovna nesreča. Nek konj je padel, da so se ob njem spotaknili še drugi konji in se z jahači vred skotalili po tleh. Trije jahači so se hudo poškodovali.

Na Bledu se je pred dvema dnevoma končala konferenca mednarodne donavske komisije. Konferenca je trajala 16 dni, vodil pa jo je jugoslovanski delegat Belizar Ninčič. Na dnevnem redu so bila vsa važna vprašanja, ki se tičejo plovbe na Donavi. Istočasno pa je bila tudi izredna konferenca stalne tehnične komisije za režim na Donavi pod vodstvom francoskega delegata. Obe konferenci sta bili v hotelu »Toplice«.

Mednarodne avtomobilске dirke bodo septembra v Belgradu. Za tekmovalno progo so izbrali cesto, ki se vije skozi mesto in delno ob obali Donave. Občina je dala cesto preurediti in jo tlakovati s malimi kockami. Proga bo dolga 2740 metrov ter jo bodo morali dirkači prevoziti petintridesetkrat. Vsem znanim evropskim dirkačem in svetovnim rekorderjem so že poslali vabila in mnogi med njimi so se že prijavili. Računajo, da bo zbrana elita evropskih dirkačev, katere bo gledalo najmanj 100.000 ljudi.

Cerkniško jezero je terjalo dve mladi žrtvi

Cerknica, 4. julija. Izredno naraslo Cerkniško jezero, čigar površina še vedno meri okoli 20 km², je te dni terjalo kar dve smrtni žrtvi. Nesreča je globoko pretresla vso dolino, saj sta pri njej izgubila življenje dva mlada človeka, vrla častnika naše vojske. Dogodek je še žalostnejši zaradi dejstva, da je naše jezero znano kot popolnoma nenevarna voda, v dvajsetih letih sta v njem utonila le dva človeka, pa še ta dva v glavnem po lastni krivdi.

V soboto popoldne sta se z avtomobilom pripeljala v Cerknico poročnik Božo Nikolič in podporočnik Gjuro Devetak, oba doma iz istega kraja, iz Sabece. Prijatelja iz mladosti je tudi vojaška služba zanesla na Notranjsko. Poročnik Nikolič je bil v Cerknici dobro znan in priljubljen, bival je v njej včasih kar po cele mesece. Prijatelja sta prišla izredno dobre volje nalašč, da bi videla jezero zalito ter se kopala v njem. Preden sta odšla tja, je Nikolič obiskal vse svoje starejše in mlajše znance po Cerknici. Potem sta se častnika z avtomobilom odpeljala na jezero do Goričice. Tam so se vsi trije, šofer in ona dva, šli kopat. Za Goričico so dobili prazen, težak čoln ter se z njim približali okoli otočka proti mostu na Sipu. Pod mostom teče jezerska struga in tok je zaradi velike vode močan. Na plitvini so šli v vodo; kopaleci na Sipu, ki so jih gledali, so jih nekaj časa videli vse tri, nenadoma pa sta ostala samo še dva, šofer, ki je bil v čolnu, in Nikolič. Toda še preden so kopaleci opozorili ta dva, da tretjega ni več, je

izginil pod vodo tudi poročnik Nikolič. Šofer jima je hotel iti s čolnom na pomoč, a si nevede ni mogel kaj pomagati s tem težkim vozilom. Razen tega pa je tudi pihal hud zahodnik, ki je gnal čoln od kraja nesreče proč. Častnika sta utonila pred očmi kopalev in prestrašenega šoferja. Kako je prišlo do nesreče, ni moči točno ugotoviti. Nikolič je bil dober plavalec, domnevajo pa, da Devetak ni znal ali pa je le slabo znal plavati. Ko so šli v vodo, so bili na plitvini, potem pa so hoteli priti do čolna. Tam mimo ravno teče jezerska struga. Devetaku je na robu struge, za katero ni bil vedel, najbrž zmanjkalo tal. Pri tem se je seveda skoraj gotovo ustrašil; prijel ga je krč in šel je pod vodo. Oprjel se je Nikoliča, ki je plaval vznak, za noge, ter v smrtnem boju potegnil še njega za seboj na dno. Prijatelja, združena v vsem življenju, sta šla tudi združena v hladno smrt. Kopaleci niso mogli pomagati nič. Ko se častnika nista več pokazala iz vode, so šli z motorjem iskat jezerskega ribiča Sviglja. Skupno so čez kako uro potegnili iz vode njuni trupli. Zdravniška pomoč je bila brezuspešna, bila sta mrtva. Včeraj so ju z bolniškim avtom prepeljali v Ljubljano, od tam pa včeraj v njun rojstni kraj Sabece. Prvi izlet obeh mladih častnikov na naše jezero je bil izlet v smrt. Nikoliča sta pa prav to uro, ko se je boril z valovi, čakala v Logatcu brat in sestrica iz daljnega Sabece. Prišla sta ga bila obiskat, ne da bi bil on vedel za to. Tragična nesreča je globoko pretresla vso cerkniško dolino.

Iz škofje Loke

Naši sejmi. Škofja Loka je bila še pred par desetletji pozorišče velikih sejmov, večjih kakor so celo danes v Kranju. Dočim so kranjski sejmi v zadnjih desetletjih krepko udarjali stopnjo za stopnjo navzgor, je bil proces pri škofjelokskih sejmih ravno nasproten. Rapidno so padali tako glede dovoženega blaga, kakor glede obiskovalcev in sklenjenih kupčij. Zlasti živinjski sejm so bili pri nas včasih ogromni. Če pomislimo, da je bila prignana živina nameščena od sedanja žage tovarne »Lesir« pa vseskozi do Grabna in po njem prav do Pepetove gostilne, pa je bilo še velikokrat premalo prostora. — Pa poglejte danes ob semanjih dneih, koliko živine je prignane! Ni!

Za veliki zvon se je do sedaj nabralo nekaj nad 30.000 din. Upamo, da bo še letos zapel.

Tudi za vas velja »posvečeni praznik«. Kakor smo zadnjič poročali, so začeli graditi četrto etapo pri gradnji podvoznega zidu ob bregu Poljanščice. Nekomu se je zadelo in delavci so morali delati tudi na praznik sv. Petra in Pavla. »Posvečeni praznik« pa velja za vse, posebno pa še, če ni za delo stvarne in nujne potrebe, kar sedaj ni bilo, in zato tudi ni bilo dovoljenja župnega urada. — Upamo, da se ne bo več ponavljalo! — Ob tej priliki naj omenimo še nekaj. V »Slovenskem domu« smo kritizirali, ko je na Vnebohod torbar K. iz Virmas prisilil svoje delavce, da so dopoldne delali. Tisto kritiko je g. K. seveda bral. Pa mislite, da si je tisto kaj gnil k srcu? Še malo ne! Veste kaj je dejal? Da pač on in njegovi delavci niso taki lenuhi in če bi vedel za dopisnika, bi že obračunal z njim!

Ločani smo čudni. Radi bi videli, da bi bilo naše mesto čim lepše, čim bolj urejeno. Vendar pa mislijo nekateri, da se to doseže samo v mislih in v debatah, kakor so to delali naši dični JNS-ari na občini dolgih pet let. Seveda smo takrat upravičeno zabavljali, ker niso imeli delavci ne dela, jela pa seveda tudi ne, naše ulice pa so kričale po ureditvi. Ko pa je prišla sedanja ljudska občinska uprava in naš priljubljeni župan Zihel, se je z vso žilavostjo vrgel na to vprašanje. Kar malo se ozrite po mestu, pa boste videli, da je rest! — A glejte čudo! Kakor občina ali cestni odbor začne kako novo javno delo, ni kritike ne konca ne kraja. Nekateremu je stvar previsoka, drugemu prenizka, prvemu recimo pregloboka, drugemu preplitva, pa zopet preozka ali preširoka, skratka sto napak ima vsako započeto delo. To pa samo v začetku. Ko pa je delo končano, ga vsi hvalijo, da je res lepo in v okras mestu. Le kak JNS-ari nikakor ne more pozabiti JNS-arske nedelavnosti, pa vzdihne: »Ja, kdo bo pa plačal?« Mi mu pa mirne duše povemo prav na uho, da zaradi javnih del niso občine in ne cestne doklade niti za eno stotinko odstopka višje. Mislimo, da so s tem tudi JNS-ari zadovoljni!

Težka nesreča na žični železni ci

Maribor, 4. julija.

Včeraj popoldne se je hudo ponesrečil delavec v tovarni lepenske v Sladkem vrhu, 42-letni Anton Pukl, doma iz Selnice ob Muri. Peljal se je z žično železnico iz St. Ilje v Sladki vrh. Med potjo pa je pri Selnici ob Muri z glavo udaril v nosilni drog ter padel 8 m globoko med droge na tla. Zlomljeni ima obe roki in ključnico, poleg tega pa je dobil pri padcu tudi hude notranje poškodbe. Nezvestnega so pripeljali reševalci v mariborsko bolnišnico.

Športne vesti

BSK je svojo povračilno tekmo s Slavijo v Prazi za srednjeevropski pokal sicer izgubil z 1 : 2, toda klub temu se je placiral v drugo kolo tekem za erud. pokal, ker je v prvi igri v Belgradu premagal Slavijo z 3 : 0. Za igro je vladalo v Prazi izredno veliko zanimanje in je prisostvovalo tekmi okoli 35.000 gledalcev. Praska Slavija je bila močnejše moštvo, ki je igro ves čas držala v rokah in neprestano napadala. BSK je s svojo zavlačevalno taktiko in športno obrambo držal rezultat.

Afera znamenitega in prav tako muhastega nogometaša Vilija Šiposa je končevalno likvidirana tudi v Zagrebu. Zagrebški Gradjanski bo dobil od bukreštanskega Rapida nekaj nad 60.000 din pa je dal Šiposu odpustnico. Poleg te odškodnine pa bo moral Rapid nastopiti v Zagrebu in sicer kompleten s Šiposem za majhno odškodnino din 5000.

Za državno atletsko prvenstvo, ki je bilo v nedeljo po vsej Jugoslaviji so posamezni klubi dosegli naslednje število točk:

Primorje 19.313 točk, Zeleničar (Maribor) 18.618, Ilirija (Ljubljana) 18.338, Rapid (Maribor) 18.071, Celje 14.780, Jugoslavija (Belgrad) 19.746, Concordia (Zagreb) 20.853, Hask (Zagreb) 18.829, Maraton (Zagreb) 15.276. Najboljši atletski klub v državi je torej zagrebška Concordija. V Belgradu je Stefanović dosegel nov jugoslovanski rekord z 22,2. Ta rekord pa ne bo priznan. Dober je bil nadalje tudi Radonić, ki je skočil v daljavo 6,50 cm. Tudi v Zagrebu je bilo nekaj prav dobrih rezultatov: tek na 110 m preko zaprek Erlich 15,7, skok v daljavo Bobić 6,71 cm, inž. Kallay 6,54 cm, dr. Buratović 6,36; met kopja Markušić 56,70, Jandrič 53,27, Perkočič 50 m; tek na 1500 m Kotnik 4:12.

Pred 5000 gledalci je Maks Schmeling v borbi za boksarsko prvenstvo Evrope premagal svojega rojaka Neuseela. Schmeling je že v prvi minuti s silnim crossjem podrl Neuseela na tla. Neusel je šel po nekaj minutah prišel k zavesti.

Turnir v Wimbledonu

Včeraj je bil v Londonu četrti finale mednarodnega teniškega turnirja za prvenstvo Anglije. V četrti finalu sta igrala še dva naša igralca: Kukuljevič in Punčec. Za obe igri naših igralcev je vladalo izredno zanimanje ne samo pri nas, ampak tudi v Londonu, kjer so ves teniški svet presenetili uspehi obeh naših igralcev.

Včeraj pa je imel Kukuljevič manj sreče. Njegov nasprotnik Nemec Henkel ga je v treh setih izločil od nadaljnjega tekmovanja. Henkel je Kukuljeviča premagal brez posebnega truda s 6 : 1, 6 : 3, 6 : 2.

Mnogo lepši uspeh pa je dosegel Punčec proti Amerikanu Smithu. Punčec je v treh setih brez težave gladko premagal Amerikanca s 6 : 0, 6 : 2, 6 : 2. Punčec je bil v tej igri v sijajni formi in je dal eno svojih najboljših iger v Londonu v Londonu računajo, da bo prišel Punčec v finale in da ni izključeno, da tudi zmaga. V polfinalu bo njegov nasprotnik najbrž Riggs.

Močno je tudi presenetila gladka zmaga Amerikanca Cooka nad prvim angleškim igralcem Austinom. Cook je zmagal s 6 : 3, 6 : 0, 6 : 1.

V polfinalu igrajo torej še naslednji igralci: Cooke in Riggs (Amerika), Henkel (Nemčija) in Punčec (Jugoslavija).

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost	Veter (smer, jakost)	Padavine	
			naš	naš			m/m	vrsta
Ljubljana	769,7	230	10,8	81	6	W.	—	—
Maribor	767,2	217	11,1	80	0	W.	—	—
Zagreb	768,0	210	13,0	70	5	SE.	—	—
Belgrad	759,9	229	14,0	80	10	NW.	8,0	dež
Sarajevo	767,7	230	15,1	80	10	NW.	1,0	dež
Vis	763,2	241	20,0	60	5	N.	—	—
Split	763,8	320	22,0	40	6	NE.	—	—
Kumovo	761,1	324	21,1	70	—	N.	—	—
Rab	764,6	240	18,4	40	5	E.	—	—
Opuzovo	761,2	270	19,4	60	2	NE.	—	—

Vremenska napoved: Večinoma jasno in stabilno vreme. Toplota zraka se bo dvignila.

Koledar

Danes, torek, 4. julija: Heliodor.
Sreda, 5. julija: Ciril in Metod.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kural, Gosposvetska 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani prosi vse cenjene zavode, banke, industrijska podjetja, trgovce in obrtnike, da vrnejo ligi sezname pristopivših članov in obenem naklonijo prostovoljne prispevke. Vsak, tudi najmanjši znesek, je dobrodošel! Ne zavrzite liginih prošelj, upoštevajte njeno prizadevanje in pomagajte! Pristopite v ligino članstvo, plačajte malenkostno članarino in sodelujte pri reševanju našega največjega socialnega zla!

Skalašil Vabimo Vas, da se udeležite žalne seje za našim Dušanom, ki jo bomo imeli v klubskih prostorih (Grafika) v četrtek, dne 6. t. m. ob 20.30. — Odbor.

Zenski APZ. Zadnje vaje našega najmlajšega zbora, ki ga je izšolal g. France Marolt in s njim nastudiral program umetne in narodne pesmi, kažejo velik napredek in uspeh, ki ga je zbor dosegel, čeprav v kratkem času obstoja. Slišali gu bomo na koncertu v petek, 7. t. m., ob pol 21. v veliki filharmonični dvorani. — Program obsega 13 narodnih in umetnih pesmi Gallusa, Adamiča, Bravničarja, Osterca in Tomca. Vstopnice in programi so v prodaji na univerzi. Prekribite si jih pravočasno zlasti tisti, ki nameravate priti s poseželja. Cene od 30 do 8 din; stojišča 6 in 4 din.

NOCOJ JE PRAZNIK NASE SVOBODE IN NEODVISNOSTI

Rezervni in upokojeni častniki ter vojaški uradniki, ki stalno bivajo v Ljubljani in ki še niso poslali svojih podatkov zaradi odrejane kontrole bivalisti, se ponovno pozivajo, da takoj pišmenico (z dopisnico) sporoče mestnemu vojaškemu uradu v Ljubljani, Ambrožev trg 7, naslednje podatke: priimek, očetovo ime, ime, datum rojstva, vojaški čin, poklic, vojaško pristojnost, stanovanje in eventualno telefonsko številko.

Kresovanje v čast sv. Cirila in Metoda na Kodeljevem se vrši drevi s pričetkom ob 20. V primeru slabega vremena se preloži vsa proslava na soboto, 8. t. m., z istim pričetkom in sporedom. Vabimo vsa sosedna društva, da se te proslave polnoštevilno udeležijo.

PRIZGIMO KRESOVE — RAZSVETLIMO OKNA RAZOBESIMO ZASTAVE!

Počitniški protialkoholni tečaj za učitelje in učiteljice prireja Liga proti alkoholizmu v Ljubljani od 16. do 23. julija t. l. Začetek tečaja bo 17. julija. Udeleženci imajo za časa bivanja v Ljubljani prosto hrano in stanovanje. Teme, ki se bodo obravnavale na tečaju, so: Razširjenost alkoholizma med slovensko mladino; pomen in naloge učiteljskega pri treznostnem delu; alkoholizem in življenjska bilanca Slovenije; alkoholizem in duševne bolezni; alkoholizem in manjnadarjenost; alkoholizem in moralna pokvarjenost in zločinstvo mladine; alkoholizem in tbc; slovensko alkoholno gospodarstvo s posebnim ozirom na vinotarstvo; slovensko sadjarstvo in žganjekuha; alkoholizem in socialno vprašanje; viničarsko vprašanje; razširjenost alkoholizma ter šolski uspehi; učni načrti, protialkoholni produkt in vzgoja; samoučila in učila za protialkoholni produkt; praktični nasveti za protialkoholno delo v šoli in družini; šolske kuhinje, njih namen in pomen; praktično tolmačenje uredb, ki ščitijo mladino pred alkoholizmom; praktične smernice za raziskavanje alkoholizma med mladino; liga proti alkoholizmu ter sodelovanje učiteljskega v njej. — Poleg tega so predvidene vsak dan ekskurzije, in sicer v bolnišnico za duševne bolezni na Studencu, brezplačen izlet v Lukovico in na Rakitno, ogled soc. političnih ustanov MOL itd. — V tečaj se lahko prijavi vsak učitelj in učiteljica. Sprejelo se bo samo 40 kandidatov. Prijave pošljite do 10. julija s točnim naslovom na naslov: Liga proti alkoholizmu, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-II. Vsak prijavitelj bo takoj po prijavi prejel podrobna navodila.

Ciril-Metodijsko sporočilo

1. Svoboda je naš najvišji zakon.
2. Jugoslavija je naš edini lastni dom.
3. Slovanstvo je bistvo našega hotenja.

Izjava

Podpisani Rebeviček Vinko, posestnika sin, Vojnik—okolica 62, sem napisal in objavil v dnevniku »Slovenski dom« št. 5 z dne 7. januarja 1939 članek pod naslovom »59 zaznamovanih«, v katerem se na žaliv način izražam o 59 volivcih ki so pri volitvah dne 11. decembra 1938 oddali svoje glasove JNS — kandidatu Ivanu Prekorsku, češ, da so zaznamovani z narodnim izdajstvom. Zaradi tega članka so se čutili žaljeni na časti gospodje: Pukl Jakob, kovaški pomočnik, Ivan Kožuh, posestnik, Andrej Močnik, posestnik, Florian Vrečko, delavec in Leopold Vrečko, delavec, vsi iz občine Škofja vas p. Celje ter so vložili proti meni tiskovno tožbo. Izjavljam, da nisem imel namena nikogar žaliti, ker pa se imenovani zasebni tožitelji čutili žaljene, izjavljam, da izrečene žaljivke preklicujem in obžalujem ter se zasebnim tožiteljem zahvaljujem, da so odstopili od nadaljnjega kazenskega pregona proti meni.

Ljubljana, 13. junija 1939

Rebeviček Vinko.

Šporočam žalestno vest, da mi je po kratki in mučni bolezni umrla
moja ljubljena, skrbna sestra

MARIJA ČERNE

posestnica

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 5. julija 1939, ob 5 popoldne izpred
mrtvaške veže šlahtarjeva pot 2 (Leonšče) na pokopališče k Sv. Križu.
Prosim tlhega sožalja in molitve za pokojno.

Ljubljana, dne 4. julija 1939.

Josipina Černe

v svojem in v imenu svoje sestre Ane in ostalih sorodnikov.

Danes spet dve, tri s Slovaške

„Angleška parlamentarna demokracija ne more služiti Slovkom za vzor“

V časopisu slovaške Hlinkove ljudske stranke »Slovaku« razpravlja profesor Juraj Garin Michajlovič o vprašanju, ali parlamentarna demokracija more služiti Slovkom za vzor. Članek je zelo obširen in v njem pisec razpravlja o številnih preteklih vprašanjih. Končno prihaja do zaključka, da za ustavo nove Slovaške francoski ali angleški parlamentarni sistem ne prihaja v poštev, to pa zato, ker ne odgovarja tradicijam slovaškega naroda, niti ne njegovim resničnim potrebam.

Slovaška manjšina na Madžarskem ima en sam tedenski časopis

Slovaška in madžarska vlada imata stalno mnogo opravka z razmerami, ki vladajo predvsem v tistem delu sedanje Madžarske, ki ga je po propadu bivše češkoslovaške države zasedla madžarska vojska. Slovaki se upravičeno prizadevajo, da njihova številna manjšina, 600.000 duš na Madžarskem, ne bi izgubila svojih pravic pod tujim jarmom, ali vsaj tistih, ki ji po vsej pravici gredo. Svojem rojakom onstran madžarske meje so Slovaki med drugim skušali preskrbeti vsaj nekaj svojih časopisov, da bi se Slovaki vsaj v svojem jeziku lahko poučevali o dogodkih po svetu. Dolgo časa pa so bila ta prizadevanja zaman. Šele zdaj je madžarska vlada dovolila Slovkom, da smejo izdajati tednik na slovaškem ozemlju, ki je pripadlo Madžarski. Ta tednik se imenuje »Slovenska Jednota« in izhaja v Novih Zamkih. Te dni je izšla prva številka, ki so jo Slovaki na Madžarskem v trenutku pokupili.

Jud e preživljajo težke čase

Gonja proti Judom se je od drugod prenesla tudi na Slovaško. Vsak dan beremo kaj o odločnem postopanju proti tistim, ki niso »arijskega plemena«. Prav pogosti so tudi atentati na judovske cerkve, sinagoge. Neznanci so te dni vrgli v sinagogo v Spiški Novo vasi dve goreči plamenici. So sedje pa so to kmalu zapazili, poklicali takoj gasilce in na ta način preprečili, da sinagoga ni pogorela do tal.

Judje vseh poklicev res preživljajo tudi na Slovaškem težke čase. Med njimi niso prav nič na boljšem odvetniki. Odvetniška zbornica v Turčanskem Sv. Martinu je te dni na podlagi sklepa slov. vlade odločila, da v Turci in Liptovu ne sme ostati niti eden judovski odvetnik ali odvetniški pripravnik. Le v okraju Oravi bosta ostala dva.

Čehi v slovaških kopališčih

Slovaški poslanec Vladimir Moravčík je imel pred kratkim v slovaški poslanski zbornici govor, v katerem se je poleg drugega bavil tudi z vprašanjem obiskovanja čeških gostov v slovaških zdraviliščih in kopališčih. Dejal je, da so slovaška zdravilišča, kopališča in hribi imeli v prejšnjih časih največ čeških gostov. Čehi niso prihajali na Slovaško samo zato, ker njihovi domači kraji niso tako bogati na naravnih lepota kot Slovaška, pač pa predvsem zaradi tega, ker so bili pogoji za njihovo bivanje na Slovaškem zelo ugodni. Ko se je Slovaška osamosvojila, so nastale v tem oziru razmere drugačne. Pojavile so se težave, predvsem v zadnjih časih, težave, zaradi katerih Čehi ne morejo več prihajati na Slovaško. Pravijo, da so ti ukrepi samo prehodnega značaja. Poleg teh tehničnih ovir obstoje tudi še psihološke težave, posebnost na češki strani. Slovaki nimajo povoda, da bi Čehi sovražili in bodo vsakega Čeha, ki pride na Slovaško, najlepše pozdravili. Zdi se pa, da Čehi niso več prijazni razpoloženi do slovaškega na-

roda, ker si je izbral ono politično pot, ki je bila za njegovo življenje ob današnjem položaju najugodnejša. Če bodo te tehnične in psihološke ovire odstranjene, bodo češki gostje spet začeli prihajati na Slovaško, kar bo za Slovaške na vsak način zelo dobro.

Indijski maharadža so se prišli zdraviti na Slovaško

Prišla so poročila, da bodo te dni prišli v slovaško zdravilišče in kopališče Piešťany štirje maharadža, in sicer: Sri-Hari Kašimir, Raj-Rajeshvar Jodhpurer, Sri-Sang Bikaner in maharadža Patouder. Pripeljala se bo tja tudi indijska princezinja Raja-Narpet Snighi Salip. Na Slovaško se bodo vsi ti pripeljali na zdravljenje. V Piešťanyh je zdaj že zelo mnogo gostov iz dvajsetih držav, le Čehov ni. Mudi se tam tudi precej diplomatov, ki žele prebiti na Slovaškem svoje počitnice.

Slovaška je imela prej dve tovarni stekla. Ena teh je pripadla po razpadu češkoslovaške republike Madžarom, druga pa je v Kružlovski Huti pri Bardejovu. Tovarna je združena. Vsak delavec je član zadruga. V njej delajo s polno paro. Izdelke deloma tudi izvažajo drugam.

Razen številnih drugih držav so v zadnjem času pravno priznale Slovaško republiko tudi Kostarica, Ecuador, Liberia in Mandžukuo.

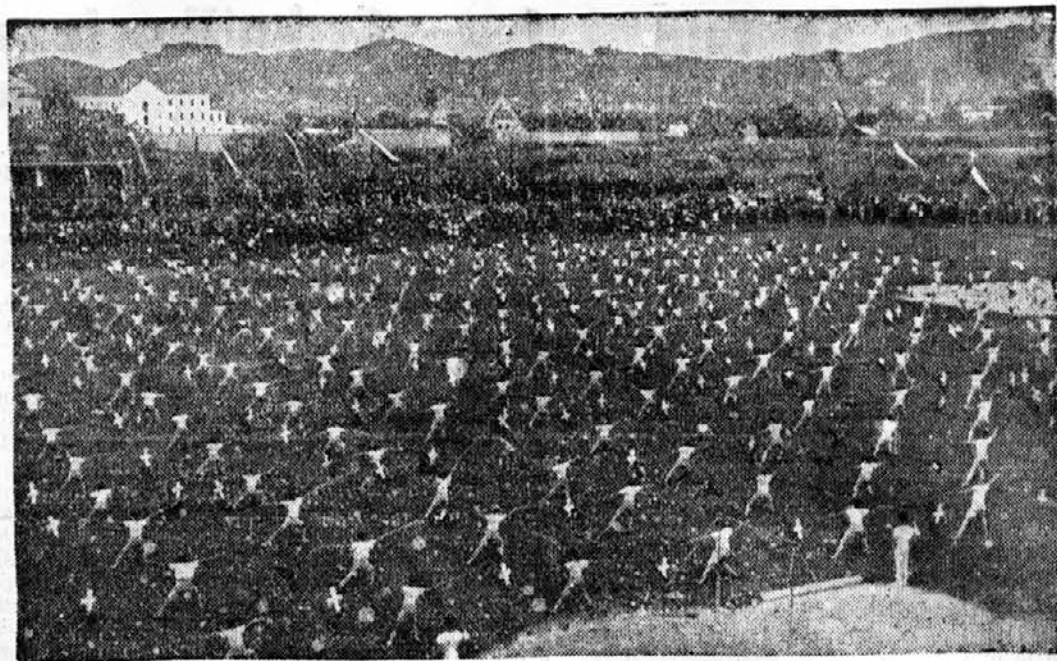
Vožnja z vlakom je na Finskem najcenejša

Če se pritožujemo upravičeno ali neupravičeno, dejstvo je, da je pri nas vožnja po železnici še vedno precej draga, da ne rečemo — predraga. Dosti jih je, ki bi se gotovo radi včasih kam peljali z vlakom, pa ne spravijo toliko »krmiljev« skupaj, da bi si kaj takega lahko privoščili, recimo vsaj v nedeljah. Če bi se hoteli počeni voziti z vlakom, bo menda res morali iti na Finsko, v deželo, kjer bodo prihodnje leto svetovne olimpijske tekme. Pravijo, da vožnja z vlakom ni nikjer na svetu tako poceni. Na primer: Če se na Finskem peljete 1273 km daleč z vlakom, kar je toliko kot z Jesenic do Gjevgelije v Južni Srbiji, plačate za to dolgo pot samo 316 din. Pa ne smete misliti, da so pri tem vsote kakršnekoli vozne olajšave. Če se pri nas hoče kdo peljati z Jesenic v Gjevgelijo, mora odšteti celih 747 dinarjev, seveda če ne uživa kakšnega popusta. Prenočevanje v spalnem vagonu drugega razreda stane na Finskem samo 60 din. (prvi razred 120 din) V tretjem razredu zelo udobnih finskih železnic, ki imajo širok, ruski tir, lahko prepotujete 2.000 km za 324 dinarjev. To bi bila pri nas razdalja na primer iz Ljubljane v Skopje in nazaj. Prenočevanje v spalnem vagonu tretjega razreda stane na Finskem samo 30 din.

Danes je z vlakom zapustilo Bratislavo 600 Židov, ki potujejo v Varso. Del teh Židov je bil izgnan iz Slovaške.

Kakor poroča predsedništvo ministrskega sveta se Siam od 1. julija letos dalje uradno imenuje Tajland, Siamci pa se bodo odslej imenovali Tai.

Angleški državni podtajnik Buttler je izjavil v spodnjem domu, da so gotove vse priprave za dviganje podmornice »Thetis«. Z dviganjem bodo začeli takoj, ko bo vreme to dovolilo.

Žive polje mladcev, ki jih je v nedeljo na mariborskem mladinskem taboru fotografiralo oko, ko so izvajali slikovite vaje s prapori.

Pisan drobiž

Kardinal in primas Madžarske, Sered, je danes včeraj dopoldne svečano službo božjo v poštoljski jami. Navzočih je bilo okoli tisoč madžarskih katoličanov, ki se vračajo z romanja v Rim.

Včeraj je bila objavljena okrožnica socialistične stranke v republiki Chile. S to okrožnico pripravlja socialistična stranka javnosti za marksističen udar. Okrožnica poudarja, da je stanje v Chile enako kakor v Španiji leta 1936 in da je zato potreben socialističen režim. Zato je treba že sedaj ustanovljati čete, pripravljati eksplozivni material in ustanoviti tajne svete, ki naj bi pozneje prevzeli oblast.

Kitajska narodna vlada je objavila danes prepoved luksuznih predmetov iz inozemstva. Predvideva se, da se bo Kitajska na ta način prihranila letno 230 milij. kitajskih dol. Druga uredba določa, da morajo kitajski izvozniki prodati tuje devize vladi. Kot luksuzni predmeti se smatrajo nakit, igrače in glasbeni instrumenti, dalje bombaž, papir in gradbeni les. Ta prepoved je bila izdana v glavnem zaradi tega, ker Kitajska uvaža te predmete iz Japonske.

Angleška križarka »Ivanhoe« je ustavila 200-tonski parnik »Las Perlas«, registriran v Havani, ki je plul v palestinskih vodah. Angleška križarka se je približala parniku »Las Perlas« na klic SOS. Toda kmalu se je pokazalo, da je bil ta klic oddan pomotoma. Istočasno pa je angleški rušilec ugotovil, da se nahaja na parniku »Las Perlas« 400 beguncev. Ker parnik na poziv rušilca ni hotel zapustiti palestinskih voda, ga je prisilil odpluti v haitsko luko.

Iz južnih in jugovzhodnih krajev Poljske poročajo, da se je žetev začela nekoliko prej kot običajno, to pa zaradi lepega in suhega vremena, ki je trajalo zadnje dni.

Ameriški državni tajnik Francis Sair je imel preko radia govor, v katerem je med drugim dejal: Na svetu ni dovolj prostora za sistem za-

ključnega gospodarstva in za sistem svobodne trgovine. Prvi ali drugi sistem mora zmagati. Približujemo se odločilni bitki. To je borba svobode osebnosti pod vlado prava proti režimu, ki boče z brutalno silo uničiti svobodo. Zedinjene države ne odbijajo gospodarskih zvez z državami drugih gospodarskih režimov in ne želijo z njimi voditi gospodarske vojne, ne bodo pa se odrekle svojim tradicionalnim načelom ter ne bodo uvedle avtarkije.

18 angleških bombnikov znamke Wellington, ki jih bodo upravljali piloti Nove Zelandije, bodo izvršili polet od Anglije do Nove Zelandije. Če bi se ob tej priliki pokazalo, da je mogoče z motorji z 885 konjskimi silami napraviti polet 16.000 kilometrov brez vmesnega pristanka, potem bi ta letala uporabili za zvezo z Avstralijo.

Pri vsej Javnih borzah v državi je bilo meseca maja nezaposlenih 42.826 moških in 7170 žensk, skupno 49.996 oseb. Z ostalimi brezposelnimi iz preteklega meseca, se to število dviga na 77.961 oseb. Meseca maja je ostalo nezaposlenih 17.086 moških in 4665 žensk, skupno 21.751 oseb. V primerjavi s prejšnjim mesecem je bilo maja 11.686 brezposelnih delavcev manj prijavljenih, praznih mest pa je bilo 1491 manj kot prejšnji mesec. Za vsake 100 praznih mest se je potegovalo 1762 brezposelnih. Podpora je dobilo 14.110 brezposelnih in je bilo izplačanih 2.514,15 din. Na vsej Borzah dela je bilo 1. julija prijavljenih 18.609 moških in 5000 žensk.

Predsednik turške republike İsmet İnönü je na svojem povratku iz Jakove prispel sredi ob 11.50 v Ankaru. Pred tem je İsmet İnönü gledal v Carigradu s svoje jahte »Savaronac« pomorske svečanosti, ki so bile prirejene o priliki obletnice razvija turških zastav na ladjah turške obalske plovbe.

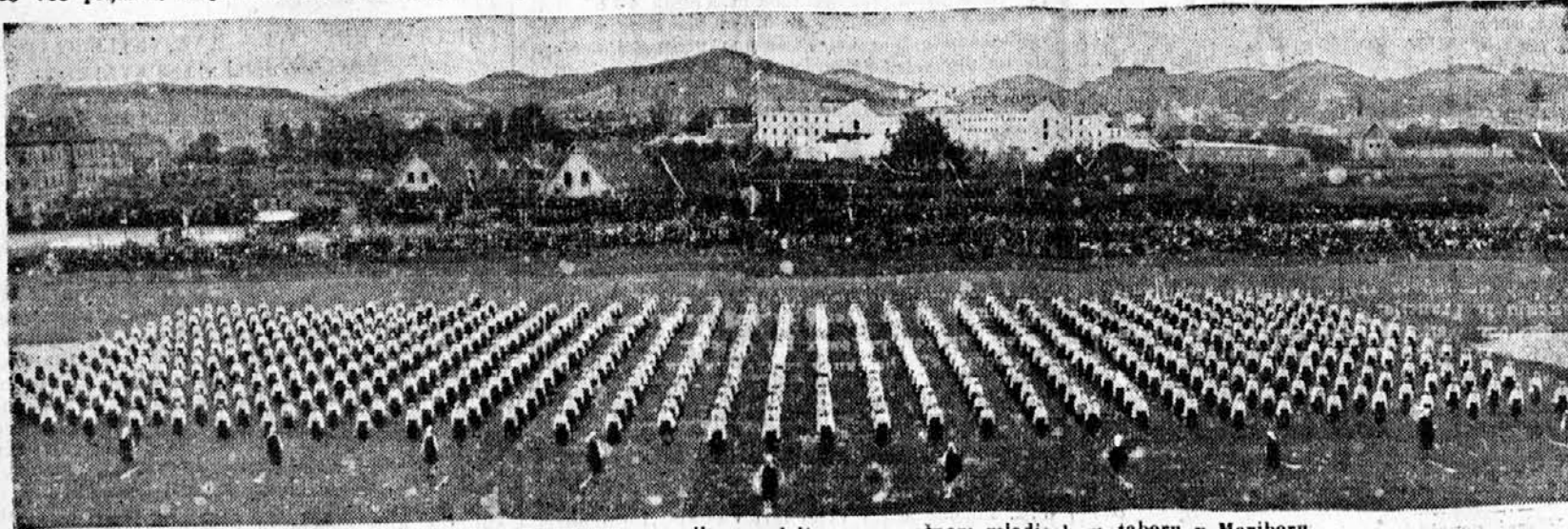
Včeraj se je pred posebnim sodiščem ministrstva za vojno in mornarico začela razprava o nesreči podmornice »Thetis«. Mislijo, da bo ta preiskava trajala vsaj 15 dni. Parnik »Zelo« je s pomožnimi ladjami odplul na kraj, kjer se je potopila podmornica »Thetis« in kjer bodo podmornico dvignili.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 4. julija: 12 Daljni kraji v lahki glasbi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 14.30 Poročila — 14.35 Dvest minut zabave — 15.40 Nac. ura — 20 A. Dvorak: Slovaška rasondija (plošče) — 20.10 Zvezlice: Ciril Metodov kresal g. prof. E. Boje — 20.30 Operni spevi in napevi. Poje g. Anton Orel, igra Radijski orkester, dirigira D. M. Sijance — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Svirarski ljudski napevi (Malenkov trio).

Sreda, 5. julija: 12 Naše pevke, naši pevci (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Salonski kvartet — 14 Napovedi — 14.30 Mladinska ura: Ročna dela: Bumerang in laso (g. Miroslav Zor) — 14.45 Bajke (plošče) — 15 Napovedi, poročila — 15.30 Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov) — 16.30 Nac. ura — 20 Wieniawski: Faust, fantazija za gosli in orkester (plošče) — 20.10 Kulturne in prosvetne razmere v Slovenski krajini (g. prof. Jože Mavčec) — 20.30 Koncert zborna »Ljubljanski zvon« — 21.15 Tamburaški orkester (A. Karmelj) — 22 Napovedi

Clanice Dekliskih krozkov, ki so nastopile v nedeljo na mogočnem mladinskem taboru v Mariboru.

Poslednja zapoved

Zazdelo se mu je še, da vidi pred seboj von Richterja, kako leti z njim in ga mračno gleda. Vzdignil mu je roko v pozdrav, se mu nasmehnil in in pokimal...

Naslednji trenutek je Courtneyev le-talo, ki je ga spremljalo toliko sovražnih pilotov in toliko prijateljev v zadnji uri, tresčilo na zemljo. Iz njega so udarili plameni, zadnja glorijska junakov iz zraka...

Von Richter pa je te trenutke počasi krožil v višavi in gledal zadnjo pot letala, s katerim se je tolikokrat meril v boju. Dolga borba med njim in med Courtneyem, borba dveh prvakov, je bila zdaj končana. Sreča jo je odločila v njegov prid...

Ko je videl, da je Courtney tresčil na tla in da so se iz razbitega letala pokazali plameni, se je vzravnal na svojem sedežu, dvignil desnico k čeladi ter s pozdravom izkazal zadnjo čast pogumnemu nasprotniku, ki ga je tožiral ognju tam doli... Ta trenutek ni bil Courtney zanj nič več sovražnik, bil je premagani to-

variš, suženj zapovedi kakor on, žrtev vojne kakor on, skratka vojak, poslušen vsem zapovedim — kakor on.

Misel na zadnje Courtneyeve trenutke ga je pretresla. Počasi je zamrmral med zobmi:

»Zbogom, tovariš...«

Zamahnil je z roko proti dogorevajočemu ognju tam doli, potem je okrenil letalo ter se začel spuščati proti svojemu letališču.

Courtney je bil ta čas že daleč, daleč na poti do Gospodarija vseh zapovedi, zadnjega, dobrega Poveljnika junakov in premaganih...

»Halo... Halo... Za Boga svetega, kaj še vedno nimate nobenih vestí?«

Bilo je najmanj že deseti to pot, da je Scott nervozno poklical generalni štab in zahteval novic o Courtneyu. Desetkrat so ga odpravili s tolažbo, da ne vedo ničesar in da bi jim prav za prav on moral poslati obvestila o poletu, ki ga je moral izvesti njegov oddelek. Desetkrat se je zdelo, da ga bosta premagala žalost in jeza ter bo storil kaj neumnega.

43

Bil je ves obupan. Kako tudi ne: ko se je davi zbudil, je bil sijalo sonce. Imel je težko glavo, toda ne toliko, da bi se ne bil brž zavedel resnice. Moral bi bil navsezgodaj leteti nad Soulet, kakor se je bil obvezal. Namesto tega pa je zaspal.

Takoj se mu je posvetilo, da nekaj ne more biti v redu. Prva misel, ki ga je obšla, je bila: Courtney je letel namesto njega. Pustil ga je spati, ker se mu je smilil ter se sam podal v nevarnost, iz katere najbrž ni vrnil. Sam je izpolnil svojo poslednjo zapoved...

Prevzelo so ga bolečine, žalost in jeza hkrati. Ni vedel, kateri naj bi se vdal. Sram ga je bilo, da se je dal od Courtneya potegniti kakor dete. Hotel je zakleti nad njim, toda že tisti trenutek ga je prevzelo strašno spoznanje:

»Courtney se je žrtvoval zame, da bi se opravičil, ker je poslal v smrt brata.«

Ta trenutek je zahteval šele do dna in z vso silo, kako rad je imel Courtneya. Dobri, stari tovariš! Kaj je bilo treba pričakovati drugega od njega, kakor da bo naredil še to, največje, neodpušljivo, nepopravljivo neumnost v svojem življenju zanj, za Scotta, za nezadovoljčja, ki se ni znal krotiti, ki ni znal razumeti prijateljev v poveljniških dolžnostih, ki se je vedel do njega, kakor paglavca, ki...

Scott kar na lepem ni več prišel iz oči. Ti so se v njem mešali z grenko, neutolažljivo slutnjo, da Courtneya ne bo več, nikdar več...

Nenadoma se mu je v spominu obudil prizor, katerega je bil priča v toliko bojih: dim, grmenje letal, regljanje strojin, blazni pogledi obrazov, zakrinkanih z naočniki, odsekan sklon glave, kri na tilniku, goreča, padajoča vijuga sestrje-nega letala, zamolkel tresk... konec. In iz vsega se mu je uporno kazal Courtneyev obraz...

Nekaj časa je begal Scott obupan po letališču, kjer je zaradi Courtneyevega skrivnega leta vladalo silno razburjenje. Razburjenje je raslo, čim dalje je tekkel čas, ne da bi se bilo odkod prikazalo poveljnikovo letalo. Scott je režal ter tulil na pilote, na mehanike, na vojake, da so bežali pred njim kakor pred nevihto. Nihče mu ni zameril, saj so vedeli, zaradi česa je tak. Prijateljstvo med njim in med Courtneyem je bilo znano in opevano po vsem bojišču, kaj šele tu, kjer so ju piloti gledali dan za dnem, kako junčita, popivata in jih zganjata skupaj, bolj skupaj kakor brata...

Ko so se vsi poskrili pred divjajočim Scottom, mu je postalo še huje. Zdal ni imel nikogar, da bi se stresal nad njim in si s tem lajšal bolečino. Obup in žalost sta ga premagovala, kolikor bolj je šlo proti poldnevju.

Ko je trikrat povprašal v generalnem štabu, pa ni dobil nobene novice, je že mislil zapovedati, naj se tri letala dvignejo iskati Courtneya in razbijati na nemško stran. Naročil bi jim bil, naj uničijo vse, kar jim pride na cilj, če ne

bodo našli sledi za Courtneyem. To zapoved bi bil lahko dal, saj je za Courtneyeve odsotnosti bil on poveljnik na letališču, ker je bil najstarejši pilot. Toda bi se malo pomislil, je videl, da bi se to dejalo samo, poslati v nevarnost in najbrž v nepotrebnem smrtni šet tri ljudi — ko je bilo že za enega, čigar smrti ni zakrivil on, tako hudo...

Ko je telefonski enajstič v glavni stan, je spet ponovil staro vprašanje:

»Še nič vestí?«

Pričakoval je, da mu bodo odgovorili na kratko, da ni nič in da naj jih že pusti pri miru. Toda to pot je bil pri telefonu sam major Brand, ki je ves radosten začel:

»Seveda... Imamo vesti...«

Scott je planil pokone in zavpil:

»Dajte, povejte, človek božji, mene bo konec, če ne izvem brž, kje je Courtney.«

Major Brand ga je karal:

»Ne bodite vendar tako nepočakani. Saj niste prvi dan v vojski.«

Scott je udaril po mizi in zavpil:

»Za zlodja vendar, kaj mečkate. Kaj ne veste, kaj je Courtney zame... in za vas?«

Njegov glas je bil tak, da je bilo majorju na drugem koncu telefonske žive neprijetno in čudno pri srcu. Zato ni maral Scotta zaradi vpitja prijemati ter ga opozoriti na dostojnost in službenost, marveč je dejal: